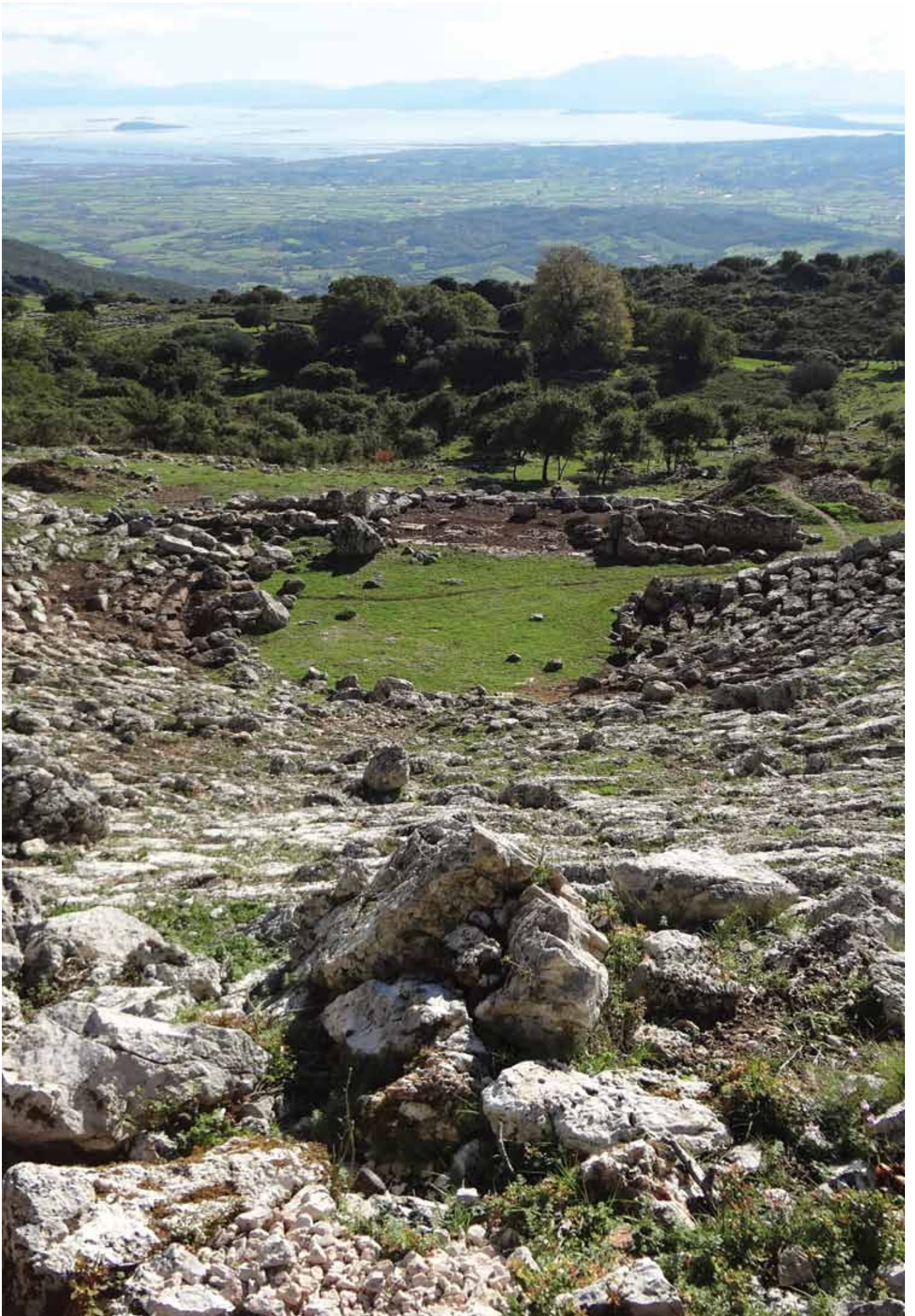

Αρχαίο θέατρο Δωδώνης

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ
ΤΟΥ ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ
ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Αρχαίο θέατρο Κασοίτης

Αρχαιολογικός χώρος Νικόπολις

Μια πολιτιστική διαδρομή είναι ένα εξειδικευμένο και επώνυμο τουριστικό προϊόν, ένα προϊόν πολιτιστικού τουρισμού, το οποίο διαμορφώνεται με βάση ένα συγκεκριμένο συνεκτικό στοιχείο.

Η πρόταση του ΔΙΑΖΩΜΑΤΟΣ αφορά στην οργάνωση σε ένα πρώτο πιλοτικό στάδιο μιας πολιτιστικής διαδρομής, με συνεκτικό στοιχείο τους αρχαίους χώρους θέασης και ακρόασης της Ηπείρου, με σκοπό να λειτουργήσει αυτή ως πρότυπο και για άλλες αντίστοιχες διαδρομές σε άλλες περιοχές της χώρας.

Σύμφωνα με την τελευταία στρατηγική μελέτη μάρκετινγκ του Ελληνικού Τουρισμού (εκπόνηση PRC-MRB και THR Ισπανίας, 2007) την οποία ανέθεσε ο ΕΟΤ, η χώρα πρέπει να στραφεί στη δημιουργία εξειδικευμένων επώνυμων (branded) προϊόντων με **μορφή διαδρομών ή δικτύων**, κάτι που δεν έχει γίνει επαρκώς μέχρι σήμερα. Στο χώρο του πολιτιστικού τουρισμού δεν υπάρχουν τέτοια προϊόντα από τα δεκάδες που θα μπορούσαν να οργανωθούν, με μόνη εξαίρεση τους λεγόμενους «κλασικούς γύρους». Ο λόγος είναι κυρίως η έλλειψη της παρέμβασης ενός **φορέα**, ο οποίος θ' αναλάβει **την οργάνωσή τους**. Πρόκειται είτε για ένα φορέα ιδιωτικού τομέα, δηλαδή μια εταιρεία

διαχείρισης του προορισμού (destination management company-DMC) που σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία θα μπορούσε να είναι ένα νόμιμο τουριστικό γραφείο, είτε για ένα φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, δηλαδή έναν **οργανισμό διαχείρισης του προορισμού** (destination management organization - **DMO**) που θα μπορούσε να είναι μια αναπτυξιακή εταιρεία και οποιοσδήποτε άλλος δημόσιος ή ιδιωτικός μη κερδοσκοπικός φορέας. Χωρίς την ανάμειξη ενός DMO η απαιτούμενη οργάνωση δεν είναι δυνατή, καθώς ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις, κατά τις οποίες ιδιωτικοί φορείς -DMC- αναλαμβάνουν τη σχετική επένδυση και τον επιχειρηματικό κίνδυνο.

Αρχαίο θέατρο Γαίων

Ως εξειδικευμένο τουριστικό προϊόν η πολιτιστική διαδρομή **προϋποθέτει οργάνωση και τοποθέτηση στην αγορά**, κάτι που φυσικά δεν μπορεί να κάνει το κεντρικό κράτος, αλλά ούτε και ο ΕΟΤ στη σημερινή του τουλάχιστον μορφή. Πριν από αυτά προϋποθέτει επιλογή του συνεκτικού στοιχείου, των χώρων επίσκεψης, τεκμηρίωση, η οποία θα διευκολύνει όχι μόνο τις ξεναγήσεις, αλλά και τη δημιουργία έντυπου και ηλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού. Επίσης, απαιτείται οργάνωση των επισκέψεων μέσα στους αρχαιολογικούς χώρους, παράλληλα με μικρές επεμβάσεις γύρω από αυτούς.

Η **τεκμηρίωση** είναι πολύ σημαντική, εάν λάβουμε υπόψη, ότι η τουριστική πελατεία μιας διαδρομής δεν είναι συνήθως – ή δεν είναι μόνο - το λεγόμενο **γενικό κοινό**, αλλά και **άτομα με εξειδικευμένα ενδιαφέροντα** π.χ. αρχαιολόγοι, ιστορικοί κ.λ.π.

Η τοποθέτηση της διαδρομής στην αγορά εσωτερικού και εισερχόμενου τουρισμού ως ένα εξειδικευμένο προϊόν πολιτιστικού τουρισμού γίνεται από **τουριστι-**

κά γραφεία, τα οποία οργανώνουν και τις αναγκαίες μετακινήσεις, κλείνουν διανυκτερεύσεις, γεύματα κ.λ.π. Με αυτόν τον τρόπο προσφέρουν το προϊόν σε ολοκληρωμένη μορφή.

Το ΔΙΑΖΩΜΑ ανέλαβε σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου τη διαμόρφωση μιας τέτοιας διαδρομής, καθώς και τον τρόπο υλοποίησής της. Είχε προηγηθεί συνεννόηση με τα Υπουργεία Ανάπτυξης – Πολιτισμού - Τουρισμού και με την αξιοποίηση του Ε.Ο.Τ. Κατά συνέπεια πρόκειται για μια διαδρομή που προωθείται ουσιαστικά από τα τρία υπουργεία και τον ΕΟΤ (ο οποίος προτίθεται να τη στηρίξει στο ξεκίνημά της με δράσεις προβολής και δημοσίων σχέσεων) και υλοποιείται από την Περιφέρεια και το ΔΙΑΖΩΜΑ.

Το ΔΙΑΖΩΜΑ θα επιλέξει ένα «δρομολόγιο», μια σύνθεση της επίσκεψης αρχαίων θεάτρων και αντίστοιχων αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, θα εξασφαλίσει την τεκμηρίωση και θα καταρτίσει **το μη τουριστικό** τμήμα του προγράμματος των επισκέψεων. Στο μη τουριστικό τμήμα περιλαμβάνονται τα κείμενα και το οπτικο-

Ρωμαϊκό ωδείο Νικόπολης

ακουστικό υλικό για 5 έντυπα -φυλλάδια (ένα ανά αρχαιολογικό χώρο και ένα συνολικό για τη Διαδρομή), δύο αφισέτες, και ο κόμβος της διαδρομής. Προβλέπεται, επίσης, η καταγραφή των πρώτων μικρών επεμβάσεων που απαιτούνται για τη βελτίωση της προσπέλασης στους χώρους, καθώς και τη βελτίωση της πολιτιστικής εμπειρίας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι αναγκαίες ενημερωτικές πινακίδες, μικρές επεμβάσεις προσπέλασης κ.λ.π. Περιλαμβάνονται, ακόμη, το σκεπτικό και οι όροι επιλογής διαφημιστικού γραφείου που θα καταρτίσει τον λογότυπο και το δημιουργικό του έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού της Διαδρομής.

Είναι προφανές ότι το ΔΙΑΖΩΜΑ δεν μπορεί να οργανώσει το **τουριστικό (εμπορικό) πακέτο** της διαδρομής, δηλαδή να εξασφαλίσει τις τουριστικές υπηρεσίες (τουριστικά λεωφορεία, ξενοδοχεία, εστίαση κ.λ.π.), ούτε να υπεισέλθει στο χρονικό πρόγραμμα της περιήγησης (π.χ. μία ημέρα ή περισσότερες), με μόνη εξαίρεση τα ωράρια των επισκέψεων, που θα είναι συγκεκριμένα και συμφωνημένα με

την κάθε τοπική εφορεία. Κατά συνέπεια, το **τουριστικό πακέτο** θα το αναλάβει ένα ή περισσότερα τουριστικά γραφεία.

Ας σημειωθεί ότι οποιοδήποτε τουριστικό γραφείο (κατά την ελληνική νομοθεσία μόνο τα νόμιμα τουριστικά γραφεία μπορούν να οργανώνουν εκδρομές και περιηγήσεις σε εμπορική βάση Ν.393/76 άρθρ.1) θα μπορούσε να έχει οργανώσει ή να οργανώσει οποτεδήποτε στο μέλλον μια τέτοια διαδρομή. Μέχρι σήμερα, αυτό **δεν έχει συμβεί**, παρά μόνο ευκαιριακά για ένα ή δύο θέατρα της Ηπείρου. Από την άλλη, **το ζητούμενο δεν είναι να οργανωθεί απλά μια εκδρομή τουριστικού γραφείου, αλλά ένα «επώνυμο (branded) τουριστικό προϊόν» που να χαρακτηρίζεται από ποιότητα**, και μάλιστα με την «εγγύηση» της Πολιτείας, του αρμόδιου φορέα της αποκέντρωσης –της Περιφέρειας- και ενός πολιτιστικού φορέα, όπως το ΔΙΑΖΩΜΑ, το οποίο θα του προσδίδει **«προστιθέμενη αξία»** και θα λειτουργεί ως παράγοντας ποιότητας στη συνείδηση του δυνητικού τουρίστα.

Θα πρέπει εξ' αρχής να σημειωθεί ότι το

Αρχαίο θέατρο Αμβρακίας

εγχείρημα της διαμόρφωσης μιας τέτοιας διαδρομής στην Ήπειρο, σε μια μη ιδιαίτερα τουριστική περιφέρεια της Χώρας (παρά την ύπαρξη σημαντικών τουριστικών πυρήνων στα παράλια) δεν είναι εύκολο, διότι **δεν υπάρχει «έτοιμη» τουριστική πελατεία-μαγιά στα μεγέθη**, όπως υπάρχει σε άλλες περιοχές π.χ. Αττική, Κρήτη κ.λ.π. Αυτό, όμως, καθιστά το εγχείρημα πιο σημαντικό και πρωτότυπο για την περιοχή. Η αναμενόμενη τα πρώτα χρόνια τουριστική πελατεία, προς την οποία και θα στραφεί το στοχευμένο μάρκετινγκ της διαδρομής, είναι εσωτερική κυρίως, αλλά και, σε μικρότερα μεγέθη, εισερχόμενη: άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και πολιτιστικά ενδιαφέροντα, είτε από το γενικό κοινό, είτε ανάμεσα στους ειδικούς επιστήμονες πχ ιστορικούς, αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες, αλλά και θεατρολόγους, σκηνοθέτες, ηθοποιούς κ.λ.π.

Οι εργασίες, τις οποίες έχει αναλάβει το ΔΙΑΖΩΜΑ έναντι της Περιφέρειας, αποτελούν ένα **ολοκληρωμένο έργο** -«φάκελο» που έχει ήδη δρομολογηθεί. Ο ίδιος φάκελος θα υποβληθεί για έγκριση στο

Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο του Υπουργείου Πολιτισμού. Επιπλέον, το ΔΙΑΖΩΜΑ θα προωθήσει την ηλεκτρονική ξενάγηση της διαδρομής με σχετική εφαρμογή, όπως έχει ήδη κάνει για τους χώρους της Αρχαίας Μεσσήνης, της Επιδαύρου και των Δελφών.

Δεδομένου, ότι το συγκεκριμένο προϊόν θα πρέπει να είναι υψηλού ποιοτικού επιπέδου, συμφωνήθηκε το ΔΙΑΖΩΜΑ να **δημιουργήσει συγκεκριμένες προϋποθέσεις**, δηλαδή κατάρτιση Σχεδίου Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την πραγματοποίηση της διαδρομής εκ μέρους ενός ή περισσότερων τουριστικών γραφείων, το οποίο επίσης έχει ολοκληρωθεί. **Στόχος είναι οι περιηγήσεις να είναι ποιοτικά άρθρες** (ως «άρτιες» δεν νοούνται κατ' ανάγκη οι «πολυτελείς») και να συγκεντρώνουν εκ των προτέρων πιθανότητες επιτυχίας. Δηλαδή:

- θα υπάρχει πραγματική δικτύωση με Tour Operators και τουριστικά γραφεία, που διακινούν πολιτιστικό τουρισμό και γενικά τουρισμό ειδικών ενδιαφερόντων στην Ελλάδα και το Εξωτερικό

Αρχαιολογικός χώρος Κασσώπης

(archeology T.Os, classical tours T.Os κλπ),

- οι τουριστικές υπηρεσίες θα είναι άρτιες (η προϋπόθεση αυτή περιλαμβάνει μια σειρά άλλων παροχών και αναλύεται στις επί μέρους τουριστικές υπηρεσίες).

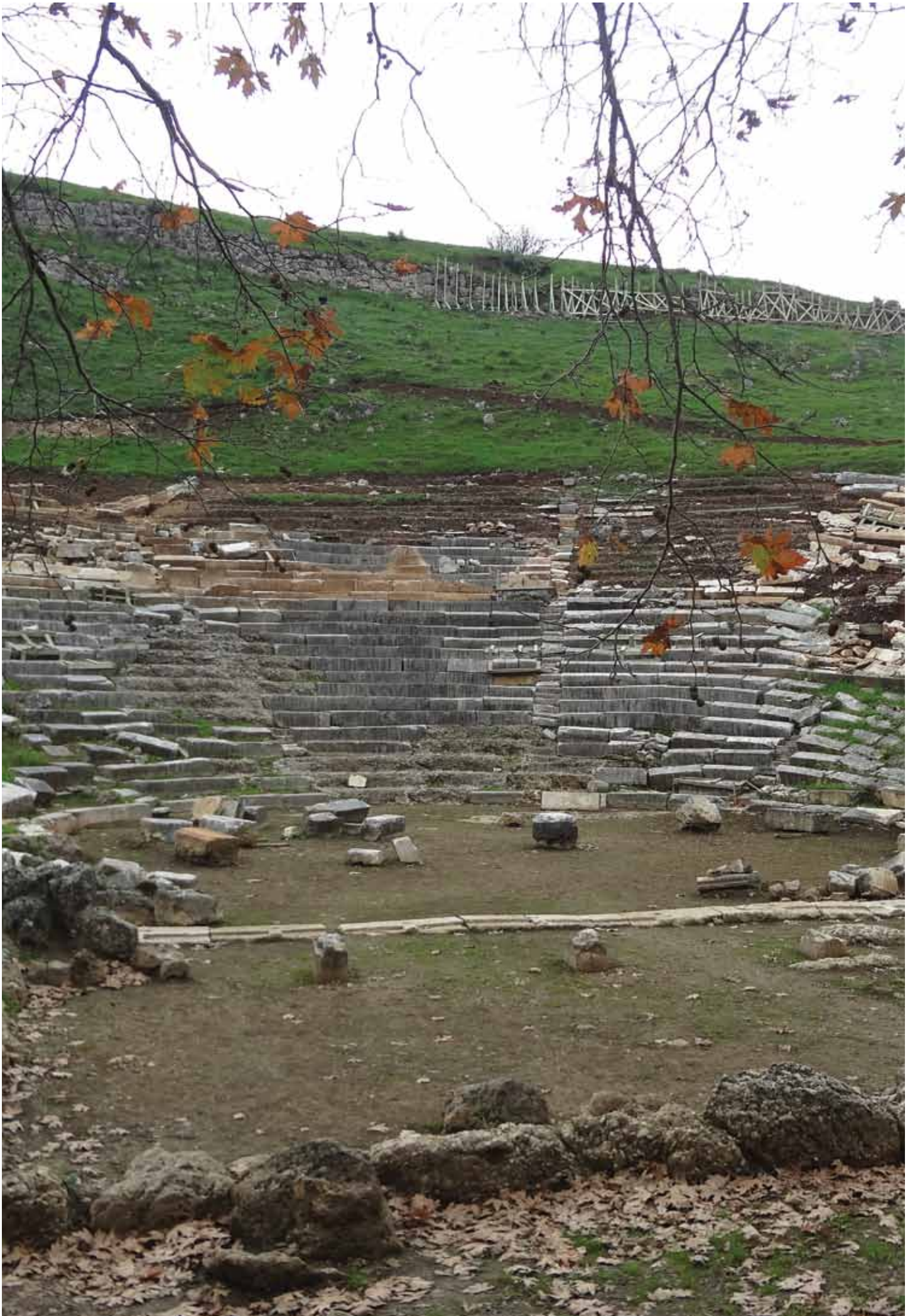
Όλα τα παραπάνω αποτελούν **ένα σύνολο οργανωτικών ενεργειών**, που συνιστούν **ένα πρόγραμμα διαμόρφωσης και λειτουργίας μιας πολιτιστικής διαδρομής, σε ένα πρώτο –άμεσο- επίπεδο**. Ταυτόχρονα, επιχειρείται η ολοκλήρωση της Διαδρομής με τις αναγκαίες επεμβάσεις τόσο στις απαιτούμενες υποδομές, όπως :

- υποδομές μεταφορών για τη διασύνδεση των μνημείων
 - ηλεκτρομηχανολογικές υποδομές π.χ. ηλεκτροφωτισμός, πυρασφάλεια κλπ,
 - υποδομές πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών
 - χώροι εξυπηρέτησης του κοινού (πωλητήρια, εκδοτήρια κ.λ.π.),
- όσο και στα ίδια τα μνημεία, όπως:
- αναστηλώσεις
 - εξωραϊσμός χώρων

- αντιμετώπιση θεμάτων ασφάλειας επισκεπτών.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται σε **ένα μεσοπρόθεσμο επίπεδο** η ένταξη των αναγκαίων έργων στο Πρόγραμμα Στήριξης της 5ης προγραμματικής περιόδου (ΣΕΣ 2014-2020).

Ελπίζουμε ότι η προσέγγιση αυτή θα αποτελέσει τη βάση για ένταξη σε κοινοτικά χρηματοδοτικά προγράμματα και άλλων παρόμοιων διαδρομών, με την προϋπόθεση ότι είναι σύμφωνες με τη φιλοσοφία του ΣΕΣ, ότι συνδέουν δηλαδή πολιτιστικά στοιχεία με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την πραγματική οικονομία και μάλιστα με έναν από τους πιο δυναμικούς κλάδους της, τον Τουρισμό.

Αρχαίο θέατρο Γιτάνων